

Azimov Allaberdi Urinovich

katta o'qituvchi

Qarshi Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

O'zbekiston

O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY-IQTISODIY TARAQQIYOTNING ASOSIY YO'NALISHLARI

Аннотация. Maqolada O'zbekistonning zamonaviy sharoitlarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo'nalishlari tahlil qilinadi. Infratuzilmani modernizatsiya qilish, iqtisodiyotni raqamlashtirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, aholi turmush sharoitini yaxshilash va chet el investitsiyalarini jalb qilishga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga qaratilgan islohotlar tahlil qilinadi.

Калит so'zlar: milliy iqtisodiy rivojlanish, modernizatsiya, diversifikatsiya, raqamli iqtisodiyot, ijtimoiy himoya, kadrlar tayyorlash, infratuzilma loyihalari, energiya samaradorligi.

Азимов Аллаберди Уринович

Старший преподаватель

Каршинский университет экономики и педагогики

Узбекистан

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УЗБЕКИСТАНА

Аннотация. В статье рассматриваются ключевые направления социально-экономического развития Узбекистана в современных условиях. Акцент сделан на модернизации инфраструктуры, цифровизации экономики, поддержке предпринимательства, улучшении условий жизни населения и привлечении иностранных инвестиций. Также анализируются текущие реформы, направленные на укрепление социальной стабильности и устойчивый экономический рост.

Ключевые слова: развитие национальной экономики, модернизация, диверсификация, цифровая экономика, социальная защита, подготовка кадров, инфраструктурные проекты, энергоэффективность.

Azimov Allaberdi

senior teacher

Karshi University of Economics and Pedagogy

Uzbekistan

MAIN DIRECTIONS OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN

***Abstract.** This article examines the key directions of socio-economic development in Uzbekistan under modern conditions. Special attention is given to infrastructure modernization, economic digitalization, support for entrepreneurship, improvement of living standards, and attraction of foreign investments. The paper also analyzes ongoing reforms aimed at strengthening social stability and ensuring sustainable economic growth.*

***Key words:** development of the national economy, modernization, diversification, digital economy, social protection, personnel training, infrastructure projects, energy efficiency.*

Kirish. O‘zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning asosiy yo‘nalishlari. O‘zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot milliy iqtisodiyotning barqarorligini ta‘minlash, aholi turmush darajasini oshirish va mamlakatning global raqobatbardoshligini kuchaytirish maqsadida keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirishni nazarda tutadi. Ushbu jarayonning asosiy yo‘nalishlari quyidagilardan iborat:

1. Raqamli iqtisodiyot va innovatsion rivojlanish: Zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, IT-sektorni rivojlantirish va iqtisodiyotning raqamlashtirilishini jadallashtirish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish.

2. Tadbirkorlikni rivojlantirish va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash: Xususiy mulk himoyasini kuchaytirish, kichik va o'rta biznesga soliq imtiyozlari yaratish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay sharoitlar yaratish.
3. Agrar sektorni modernizatsiya qilish: Zamonaviy qishloq xo'jaligi texnologiyalarini joriy qilish, yer va suv resurslaridan samarali foydalanish, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash.
4. Ijtimoiy sohaning rivojlanishi: Ta'lim, sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot tizimlarini takomillashtirish, bandlikni oshirish va aholini ijtimoiy himoya qilish.
5. Transport va infratuzilma loyihalari: Yangi yo'llar, transport koridorlari va muhim infratuzilma loyihalarini amalga oshirish orqali mintaqaviy integratsiyani mustahkamlash.
6. Barqaror rivojlanish va ekologik muvozanatni saqlash: Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish, atrof-muhitni muhofaza qilish va yashil iqtisodiyot tamoyillarini amalga oshirish.

Iqtisodiy o'sish to'liq bandlilik sharoitiga mos keluvchi potensial ishlab chiqarish darajasini uzoq muddatli ko'payishi tendensiyasini anglatadi. Iqtisodiy o'sish haqiqiy va potensial YaIM hajmining oshishini bildiradi. Iqtisodiy o'sish muammosini o'rganish natijasida real ishlab chiqarish tizimi duch keluvchi - cheklangan resurslardan samarali foydalanish muammosiga echim topiladi. Demak, iqtisodiy o'sish omillari va ular samaradorligini o'rganish hamda tahlil qilish jamiyat oldidagi eng dolzarb muammolardan biridir. Iqtisodiy o'sish nafaqat mamlakat real daromadlarining o'sishi, shuningdek, jon boshiga to'g'ri keladigan real daromadlarning o'sishini ham anglatadi. Shu sababli ham iqtisodiy o'sish ikki xil usul bilan o'lchanadi. Birinchi usulda iqtisodiy o'sish real YaIM ni o'tgan davrga nisbatan o'zgarishi sifatida aniqlanadi va mamlakatning umumiy iqtisodiy imkoniyatlari dinamikasini aniqlash uchun ishlatiladi. Har bir mamlakat iqtisodiy o'sishga intiladi, chunki iqtisodiy o'sish, birinchidan, milliy mahsulot hajmi va daromadning ko'payishiga, ikkinchidan, resurslardan samarali foydalanishga,

uchinchidan, yangiyangi ehtiyojlar va imkoniyatlarning paydo bo'lishiga, to'rtinchidan, xalqaro bozorlarda mamlakat obro'sining oshishiga olib keladi.

O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning asosiy yo'nalishlari mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, xalq farovonligini oshirish, hamda xalqaro hamkorlikni kengaytirishga qaratilgan. Quyida ushbu yo'nalishlarning ba'zi muhim jihatlari keltirilgan:

1. Sanoat va ishlab chiqarishni rivojlantirish

- Sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish va texnologik yangilash.
- Mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish orqali importni qisqartirish va eksport hajmini oshirish.
- Xususan, avtomobilsozlik, energetika, tekstil, va farmatsevtika sohalariga alohida e'tibor qaratish.

2. Qishloq xo'jaligi sohasini rivojlantirish

- Qishloq xo'jaligini diversifikatsiya qilish va yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish.
- Sug'orish tizimlarini modernizatsiya qilish va suv resurslaridan samarali foydalanish.
- Fermer va dehqon xo'jaliklarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash.

3. Raqamli iqtisodiyot va innovatsiyalarni joriy etish

- "Raqamli O'zbekiston – 2030" dasturi doirasida barcha sohalarga raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish.
- Startap loyihalar va texnoparklarni rivojlantirish.
- AKT (axborot-kommunikatsiya texnologiyalari) sohasida mutaxassislar tayyorlash.

4. Ijtimoiy sohani qo'llab-quvvatlash

- Ta'lim tizimini isloh qilish va sifatini oshirish, zamonaviy bilim va ko'nikmalarni shakllantirish.
- Tibbiyot tizimiga investitsiyalarni jalb qilish va aholiga sifatli xizmat ko'rsatish.

- Ishsizlikni kamaytirish va mehnat bozorida yangi ish o‘rinlarini yaratish.
5. Infratuzilmani rivojlantirish
- Transport va logistika sohasida xalqaro standartlarga javob beradigan infratuzilma yaratish.
 - Energiya resurslarini diversifikatsiya qilish va ekologik toza energiya manbalariga o‘tish.
 - Shaharlarda va qishloqlarda ijtimoiy va uy-joy infratuzilmasini rivojlantirish.
6. Xususiy sektorni rivojlantirish va tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash
- Xususiy sektor uchun qulay sharoitlar yaratish, soliqlarni optimallashtirish va byurokratik to‘siqlarni kamaytirish.
 - Investitsiyalarni jalb qilish, xususan, xorijiy investorlarga kafolatlar berish.
 - Kichik va o‘rta biznesni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash.
7. Barqaror rivojlanish va ekologik muvozanatni saqlash
- Atrof-muhitni muhofaza qilish, xususan, cho‘llanishga qarshi kurash va o‘rmonzorlarni kengaytirish.
 - Qayta tiklanuvchi energiya manbalariga o‘tish (quyosh, shamol va gidroenergiya).
 - Iqlim o‘zgarishiga moslashish va ekologik toza texnologiyalarni joriy etish.
8. Hududiy rivojlanish
- Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va qishloqlarni rivojlantirish, ulardagi infratuzilmani yaxshilash.
 - Hududlararo iqtisodiy va ijtimoiy tengsizlikni kamaytirish.
 - Turizmni rivojlantirish orqali hududlarni iqtisodiy rag‘batlantirish.
- Ushbu yo‘nalishlar mamlakatning 2026-yilgacha bo‘lgan rivojlanish strategiyasi va uzoq muddatli rejalarida o‘z aksini topgan bo‘lib, xalqning turmush darajasini oshirish va O‘zbekistonni rivojlangan mamlakatlar qatoriga olib chiqishni maqsad qilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ochilova N. A. Farming Management and their Economic Efficiency //Innovation in the Modern Education System. – 2023. – Т. 3. – №. 28. – С. 177-184.
2. Ochilova N. A. Economic performance of dehqan farms in kashkadarya region //GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY. – 2022. – Т. 117.
3. Akramovna O. N. SCIENTIFIC ON INCREASING THE EFFICIENCY OF CROP PRODUCTION ON FARMS AND PEOPLE'S HOMESTEADS RECOMMENDATION ANALYSIS //" ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM. – 2022. – С. 300-303.
4. Samiyeva G. Ijtimoiy sohada maqsadli jamg ‘armalar va ijtimoiy fondlar faoliyatini takomillashtirishning xorij tajribasi //THE INNOVATION ECONOMY. – 2024. – Т. 2. – №. 02.
5. Самиева Г. АҲОЛИ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШДА ИЖТИМОЙ ИНФРАТУЗИЛМАНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АҲАМИЯТИ //Nashrlar. – 2023. – С. 509-511.
6. Самиева Г. Т. ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ПОВЫШЕНИИ БЛАГОСОСТОЯНИЯ НАСЕЛЕНИЯ //Экономика и социум. – 2024. – №. 2-1 (117). – С. 1341-1345.
7. Shodmonovna F. S., Negmatovich Y. N. THE ROLE OF LIVESTOCK REFORM IN THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY'S ECONOMY. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal [Электронный ресурс].
8. Fayziyeva S., Samiyiva G., Yuldosheve S. Ensuring food safety in Uzbekistan and its forecasting //BIO Web of Conferences. – EDP Sciences, 2023. – Т. 71. – С. 01072.
9. Хо‘jaqulova N. Dorivor o ‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda davlat tomonidan qo ‘llab-quvvatlashning ahamiyati. – 2023.
10. Хо‘jaqulova N. Dorivor o ‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda klaster-koooperatsiya tizimi samaradorligini oshirish masalalar. – 2023.

11. Khujakulova N. R. Economic Efficiency of Using Innovative Technologies In the Cultivation of Medicinal Plants //The Journal of Economics, Finance and Innovation. – 2023. – С. 198-202.
12. Юлдошева Ш. А. ЗНАЧЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В СИСТЕМЕ ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА //Экономика и социум. – 2022. – №. 10-1 (101). – С. 794-800.
13. Юлдошева Ш. А. САНОАТ КОРХОНАЛАРИ САМАРАЛИЛИГИНИ ОШИРИШ БЎЙИЧА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ //Экономика и социум. – 2023. – №. 11 (114)-1. – С. 1168-1172.
14. Юлдошева Ш. А. ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ОБСЛУЖИВАНИЕ В ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ //Экономика и социум. – 2022. – №. 12-1 (103). – С. 1158-1165.
15. Khojanova G. O. INCREASING THE ECONOMIC EFFICIENCY OF THE REGION'S NATURAL RESOURCES //INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2023. – Т. 3. – №. 28. – С. 171-176.